

Ἀπεναντίας, τὰ Μωσαϊκὰ βρίθουν μέσα εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον. Ὅλοι οἱ τοῖχοι του, ὁλόκληρος ὁ θόλος του, ὁλόκληρος ἡ στέγη εἶνε πλημμυρισμέναι ὅλα ἀπὸ μωσαϊκά.

Τὸ πλουσιώτερον στολισμὸς τοῦ ναοῦ ἐν τούτοις ἀποτελοῦν τὰ ἀγάλματα. Ἐκεῖ μέσα μπορεῖ κανεὶς νὰ εὕρῃ ὁλόκληρον τὴν ἐξέλιξιν τῆς τέχνης, ἀπὸ τῆς ἀτεχνωτέρας—διὰ τοῦ ὀρειχαλκίνου ἀγάλματος τοῦ Ἁγίου Πέτρου—μέχρι τῆς ὑπεροχοτέρας ἐξελίξεως τῆς τέχνης, ἐκπροσωπούμενης διὰ τοῦ «Οἴκτου» τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου.

Ὁ ἀνδριὰς τοῦ Ἁγίου Πέτρου εἶνε ὀρειχαλκινός. Οἱ πιστοὶ ἐπὶ αἰῶνας τώρα πλησιάζουν πρὸς τὴν μαύρην αὐτὴν μορφήν τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων κρατοῦντος τὰς κλεῖδας καὶ ἀσπάζονται τὸ πόδι του. Καὶ ἔχουν περᾶση τόσα ἑκατομμύρια προσκυνητῶν, καὶ ἔχουν φιλῆσῃ τόσοι μέχρι τοῦδε τὸ πόδι αὐτοῦ τὸ ὀρειχαλκινόν, ὥστε ὁ δάκτυλος τοῦ δεξιοῦ ποδὸς του ἔχει φθαρῇ ἀπὸ τὰ φιλήματα. Ἴδου ἐν λείψανον εἰδωλολατρικῆς λατρείας κατὰ τὴν εἰκοστὴν αἰῶνα!

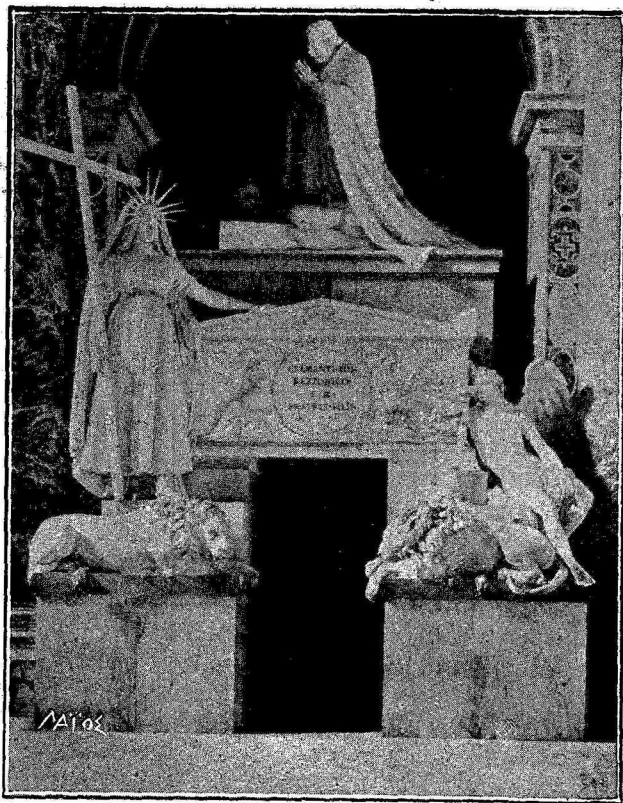
Τὴν 29 Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους, ἑορτὴν τοῦ Ἀποστόλου, τὸ ἄγαλμα περιβάλλεται μὲ χλαμύδα χρυσοφορτωμένην ἀμνητήτου ἀξίας. Τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἁγίου Πέτρου στολίζει μίτρα πλημμυρισμένη ἀπὸ πολυτελεῖς λίθους, εἰς δὲ τὸν ὑψωμένον δάκτυλον τῆς δεξιᾶς χειρὸς του ἀπαστράπτει ὁ κολοσσαῖος ἀδάμας τοῦ Παπικοῦ δακτυλίου. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἁγίου Πέτρου φρουρεῖται ἀπὸ ὀκτὼ ἀστυφύλακας, διότι τὸ σύνολον τῆς περιβολῆς του ἐκπροσωπεῖ ἀρκετὰ ἑκατομμύρια φράγκων.

Τὸ ἄγαλμα αὐτὸ πράγματι πικριστᾷ τὸν Ἅγιον Πέτρον; Ἄγνωστον. Φαίνεται ὅμως πιθανὸν ὅτι κατεσκευάσθη κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα μ. Χ. Ποῖον ἀκριβῶς; πικριστᾷ; Ἄγνωστον. Ἀλλὰ τὸ σύνολον τῆς μορφῆς, ἡ ἐπιβλητικότης τῆς στάσεώς του δίδουν χαρακτῆρα ἀγιότητος εἰς τὸ ἄγαλμα τοῦτο.

Ἡ ἀρχαιοπρεπὴς πρὸ τῆς Ἀναγεννήσεως μορφή τῆς τέχνης ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῷ Ἁγίῳ Πέτρῳ διὰ τῆς σαρκοφάγου τῶν Παπῶν Γρηγορίου Ε', Ἀδριανοῦ Δ' καὶ πλείστων ἄλλων ἀκόμη.

Τὴν πρώτην τάσιν τῆς Ἀναγεννήσεως ἐκπροσωποῦν οἱ τάφοι τοῦ Σίξτου Δ' καὶ Ἰνοκεντίου Η'.

Ὑπέροχος ἀληθῶς εἶνε ὁ τάφος τοῦ Κλήμεντος ΙΓ'. ἀποθνήσκοντος τὸ 1769. Ὁ πατὴρ του ἦτο εἰς τῶν πλουσιωτέρων ἐμπόρων τῆς Βενετίας. Λέγεται δὲ ὅτι ὁ φιλόδοξος πατὴρ διὰ χρημάτων ἠγόρασε τὸν Παπικὴν θρόνον διὰ τὸν υἱόν του. Ὁ ἀθάντος Κανόβας παρέστησε τὸν

Ὁ τάφος τοῦ Κλήμεντος ΙΓ'.

Κλήμεντα ΙΓ'. γονατιστὸν ἐν στάσει προσευχῆς. Καὶ κάτω εἶνε δύο συμβολικαὶ παραστάσεις: ἡ Θρησκεία ὀρθία κρατεῖ σταυρόν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ «Πνεῦμα τοῦ θανάτου» καθισμένον εἰς στάσιν λύπης. Εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ καλλιτέρα ἔργα ποῦ στολίζουν τὸν Ἅγιον Πέτρον, ἐκπροσωποῦν τὴν νεωτέρην ἐξέλιξιν τῆς τέχνης. Τὸ «Πνεῦμα τοῦ θανάτου» κατὰ τοὺς εἰδήμονας ἐνεπνεύσθη ὁ Κανόβας ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Belvedere.

Μέσα εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν μνημείων ἄτινα πλημυροῦν τὴν Ἅγιον Πέτρον σημειοῦμεν τὸν τάφον τῆς Μαρίας Χριστίνης, Βασιλίσσης τῆς Σουηδίας ἀποθνήσκουσας ἐν Ρώμῃ, τῆς κομήσεως Μαρθίλδης τῆς Τοσκάνης, τῆς γυναικὸς ἐκείνης ἥτις τοσαύτης ὑπηρεσίας παρέσχεν εἰς τὸ Βατικανόν, τὸ Μαυσωλεῖον τοῦ Πίου Ζ', ἔργον τοῦ δικαστή Thorwaldsen, τὸ μαυσωλεῖον τῆς οἰκογενεῖς Στουάρτ, ἔργον τοῦ Κανόβα. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς ἀπκριμνήσεως τῶν ἀπείρων ἀριστουργημάτων τοῦ Ἁγίου Πέτρου καθίσταται ἄχαρι, ἕνεκα τῆς ἀτεχνίας μου.

Καὶ τελιώνω μὲ τὸν «Οἴκτον» τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, τὸ ἔργον αὐτὸ τὸ ὁποῖον κατεπλήρῃσεν καὶ συγκινεῖ καὶ γοητεύει. Ὁ μέγας Φλωρεντικὸς καλλιτέχνης ἦτο μόλις 23 ἐτῶν ὅτε ἀνέλαβε κατὰ τὸ 1498 τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ συμπλέγματος τούτου, τὸ ὁποῖον εὕρισκεται εἰς τὸ